

Greifswaldi emléképek

● Átfogó történelmi elemzések általános leírásával, valamint a családi legendák egyedi történelmi egybehangzóan igazolják, hogy apai ágon magam is német származású vagyok. Valamikor a XVIII. század utolsó harmadában Mária Terézia telepítette őseimet a török idők alatt elnéptelenedett Dél-Dunántúrra. A valamikori családi elődök csak a neve maradt, az új változó átirásban. A nyelvet, kultúrát hamar elfelejtették, hiszen herceg Eszterházy birtokán az „igazi” magyar ember volt a valódi csejéd. A gazdasági átalakító erők több évszázadára legújabbkori történelmünk politikai kényszere tetőzött. A Horthy-rendszer „magyarító” nacionalizmusa mellett, éppen az említett területeken, jó talajra talált a német érdekeket szolgáló Volksbund.

● A felszabadulást követő számonkérések, büntetések kitelepítések, internáló táborok, áttelepítések, egyéni és családi tragédiák is követték. A mi vidékünkön gyerekkoromban (ez a sokat emlegetett ötvenes évekre esik) legelőször nem beszéltek az emberek arról, ami régebben volt; nem a régi-régi századokról, s különösen nem a háború körüli dolgokról. Akik aktív résztvevők voltak, s ezért jogos büntetést kaptak, azokról sem igen beszéltek. Az iskolában azt tanultuk, hogy a németek leghűségesebb kiszolgálói a magyar nyilasok voltak, de eigondolnunk is nehéz volt, hogy osztálytársunk apja, bátyja is közéjük tartozott.

● Ma úgy érzem, ezek, s hasonló gyerekkori élmények is hozzájárultak ahhoz, hogy bár többször adódott lehetőségem, de csak ebben a tanévben utaztam néhány napos tanulmányútra az NDK-ba, a Greifswaldi Egyetemre. Elutaztam előttem csak a legfontosabb tényeket tudtam a vidékről, a városról, az egyetemről. Átnéztem a két egyetem közötti szerződést, lapozgattam útikönyveket, s újraolvastam R. Petershagen könyvét a város békés átadásáról. Felrészítettem néhány német kérdést, szakki-fejezést. Még indulásom előtt névszóló levelet kaptam Greifswaldból. Az ottani Marxista Szekció egyik kollégája írta, melyben értesít, hogy ő lesz a kísérőm, s előre is örül, hogy én is ifjúságmozgalmi kérdésekkel foglalkozom.

● Nem kevés várakozással és nagy izgalommal érkeztem (berlini átszállás után) Greifswaldba. A kísérőm és a férje taxival vártak az állomáson. Az új városrész egyik kollégiumi vendégszobájában helyeztek el és még első este elkezdtek az igen tervszerű munkát. A kint tanuló magyar hallgatókból adódott tolmács is, de hamar megértettük egymást németül is.

● A kint töltött néhány nap legfontosabb eseményiből: láttam a régi Hansa város belvárosát, új rekonstrukcióit, a több mint 400 éves egyetem disztermet, híres könyvtárát, voltam a szovjet-német barátság házában, résztvettem a szovjet filmek megnyitó ünnepségén, kirándultunk Stralsundba, Heringsdorba, résztvettem ifjú szakmunkás tanulók politikai vitakörén Usedomban, láttam a lubmini atomkutató építkezéseit, beszélgettem kint tanuló magyar diákokkal és magyar mérnökkel, meg-

hallgattam egy tudományos szocializmus szemináriumot, előadást tartottam és vitát vezettem a mai magyar ifjúsági mozgalom aktuális kérdéseiből német kollégáknak. Mindezt persze csak úgy tudtam megvalósítani, hogy kísérőm, Renate Gaupner az ottani természetes pontosságával és fontossággal végezte dolgát.

● Számomra élmény volt megismerkedni kísérőm férjével, aki a város egyik legismertebb embere: Sigmund Gaupner. Az NDK ifjúsági mozgalmaiban nem járatosak számára talán úgy tudnám magyarázni példával bemutatni őt, mintha ő lett volna a magyar Sztálinváros építőinek DISZ-titkára. Az ötvenes évek elején az egyik kiemelt NDK ifjúsági objektum, a Sosa-i építkezés FDJ-titkára volt. Aktív résztvevője volt az 1953-as puccsot követő konszolidációnak, majd a központi vezetőségben E. Honecker közvetlen munkatársa, később gyárigazgató, ma az építő atomerőmű nemzetközi osztályát vezető és büszkén emlegeti a Pakról átkerült németül is jól tudó magyar mérnök munkatársait. Elete egy egész történelem, nem csoda, hogy könyvet is írtak róla. Nekem is jutott egy dedikált példány. S. Gaupner azt mondta, jól néztek körül, beszélgetsek emberekkel, fiatalokkal is, s akkor megértém, hogy a németek is békét akarnak, s hogy a németek se mind voltak fasiszták. Megkérdeztem, szerinte lesz-e még egységes Németország? Azt felelte, én kommunista vagyok, s mint ilyen optimista. Éppen ezért hiszem, hogy az NSZK-ban is győz majd a kommunizmus, s akkor miért ne egyesülhetnénk? — kérdezte visszamosolyogva. Tőle tudom, hogy az FDJ-tagok világoskék inge nem egyenruha, hanem a szervezethez való tartozás megtisztelő viselete, s azt is, hogy miért horának jelvényt az NDK kommunistái, s hogy mit jelent ma az NDK-ban a szovjet barátság.

● Új barátaimon kívül különös volt az egyetem, s a régi város is. Az egyetemen egyik legnépszerűbb szak a katonai- orvosi, s a legkevesebben a teológiai fakultáson tanulnak. Igazi kuriózum volt számomra, hogy közöttük is vannak FDJ-tagok. Az egyetem épületei régi, kicsik, éppen ezért igen szétszórta. Ugyanakkor a központban lévő diákmenza igen korszerű, kényelmes, ami este az egyetemi klub szerepét tölti be, kiválóan. Az egyetemi kollégiumok az új városrészben, a központtól távolabb épültek. Mindenki kollégista lehet, aki éppen nem helybeli. S emellett kényelmesen el tudják helyezni nemcsak a házias hallgatókat, hanem a kisgyermekeseket is. Igaz, így több is a házias hallgató, több a gyermeket vállaló is, de kicsit azért mégis irigylem őket. Sok a külföldi hallgatójuk, köztük főleg a Közel-Keletről érkezettek.

● Hazafelé mintegy emlékeztetőül láttam a berlini falat. A sok emlék mellett könyveket hoztam magammal. Német barátaimnak megígértem, hogy ismertetést írok ezekről. Talán ez is hozzájárulhat a régebbi rosszabb emlékek, valós vagy vélt sérelmek oldásához. Én mindenesetre legközelebb már nyitott szívvvel utazom.

MICHELLER MÁGDOLNA

Pályázati felhívás!

„Mozgalmunk, módszereink megújításáért”

A KISZ X. kongresszusa feladatú szabta, hogy „Összhangban az ifjúsági szövetség munkájának fejlesztésével és a felsőoktatás korszerűsítésének követelményeivel mind tartalmát, mind kereteit, mind módszereit tekintve meg kell újítani a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteinek tevékenységét”. E cél megvalósításához nélkülözhetetlen, hogy az egyes KISZ-szervezetek kialakult korszerű és eredményesnek bizonyult tevékenységi formái, módszerei a réteg egészében ismertté váljanak, elterjedjenek. Ennek érdekében a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsa pályázatot hirdet az egyetemi és főiskolai KISZ-szervezetek számára.

A pályázat célja:

— feltárni, összegyűjteni azokat az eredményes, sikeres munkaformákat, módszereket, amelyek a szervezetekben kitermelődtek; — a pályaműveket felhasználva kézikönyv formájában közzé tenni az elterjesztésre érdemes intézményi munkamódszereket, tevékenységi formákat, módszertani segítséget nyújtva ezáltal az egyetemi, főiskolai KISZ-szervezeteknek;

— lehetővé tenni a szervezetek számára, hogy egyes tevékenységi területeik, módszereik bemutatásával törekvéseik, eredményeik, problémáik is ismertebbé váljanak a rétegben, s ezzel növekedjen a szervezetek hasznos együttműködésének lehetősége a különböző munkaterületeken.

Elsősorban az alábbi témakörökben várunk pályaműveket:

- a KISZ-szervezet részvevőinek a képzés, az oktató-nevelő munka korszerűsítésében, az oktatásszervezésben;
- szakmapolitika, szakmai-tanulmányi munka;
- a hallgatói képviselői tartalmi és szervezési kérdései;
- a KISZ-jogosítványok gyakorlati formái, módszerei;
- szociális érdekvédelem;
- agitáció és propaganda, politikai tömegrendezvények;

- intézményen kívüli közéleti, társadalmi tevékenység;
- közművelődés;
- tömegsport, turizmus.

Pályázati feltételek: pályázhatnak intézményi KISZ-szervezetek, esetleg több szervezet közösen, alapszervezetek, testületek, munkabizottságok, kollégiumi önkormányzati szervek, alapközösségek és munkacsoportok. Egy pályázó több pályamunkát is beadhat. Pályázni csak még nem publikált (kivéve intézményi sajtó) munkával lehet.

A pályaműveket gépelve, 2 példányban kell eljuttatni a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Titkárságára. Cím: Budapest, Pf.: 72. 1388.

Beküldési határidő: 1983. március 31. A pályázattal kapcsolatos kérdésekben a 203-610-es budapesti telefonszámon lehet felvilágosítást kérni. A pályamunkák elbírálását szakértői vélemények figyelembe vételével a KISZ KB EFT végzi.

Díjazás: a kézikönyvbe bekerülő pályaművek 500—3000 Ft-os díjazásban részesülnek. Az EFT által publikálásra javasolt s a kézikönyvbe be nem kerülő tanulmányok nyilvánosságra hozataláról — a szerzők egyetértésével — a titkárság gondoskodik.

Az eredményhirdetés várható időpontja: 1983. június (a nyári EFO-tábor).

KISZ KÖZPONTI BIZOTTSÁGA
EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI
TANÁCS

Felhívás

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Társadalomelméleti Kollégiuma a közelgő Marx-évforduló alkalmából tudományos ülészeket szervez a társadalomtudományi egyetemek és karok hallgatóinak e célra benyújtott dolgozataiból. A konferencia témája: *A marxi életmű szerepe a társadalomtudományok időszerű problémáinak megközelítésében és megoldásában.*

Marx mint a tudományos kommunizmus megalapítója, tekintélyes észmei örökséget hagyott az utókorra. Legfontosabb elméleti tetteit igazolta a gyakorlat, tudományos módszerének alkalmazásával további új eredményekkel gazdagodtak a marxista társadalomtudományok. A jelenkori társadalmi fejlődés azonban számos olyan tudományos problémát is felvet, amelyek egyidejűleg igénylik a marxi tanítások hiteles értelmezését, az új feltételek közötti lehetséges alkalmazását és egyes megállapítások meghaladását. Ülészakunk központi kérdése: *hol vannak és meddig terjednek a marxi életmű alkalmazásának lehetőségei napjaink tudományos kérdéseinek megoldásában.* Meggyőződésünk, hogy a benyújtott dolgozatok a konferenciát a tudományos közélet és a Marx-évforduló jelentős eseményévé avatják. A beérkezett pályaművek szakértői bizottság javaslata alapján kerülhetnek ismertetésre a tavaszi konferencián. A legsikeresebb dolgozatok részére publikációs lehetőséget biztosítunk. A tanulmányok szövegének leadási határideje: 1983. március 1. A konferenciára nevezni lehet olyan dolgozatokkal is, amelyek már más versenyen szerepeltek. A terjedelme: 20—60 oldal lehet. Címünk: Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Társadalomelméleti Kollégiuma 1092 Budapest, Ráday utca 43—45.

A pályázatot gépelve, 3 példányban kell elkészíteni. Beküldési határidő: 1983. március 31. Cím: KISZ Központi Bizottsága Egyetemi és Főiskolai Tanácsa Titkársága Budapest, Pf.: 72. 1388.

A bíráló bizottság döntéséről és annak indoklásáról az érintettek 1983. június 15-ig kapnak tájékoztatást.

A bíráló bizottság javaslata alapján, az arra érdemes munkák publikálásának teendőit — a szerzők egyetértésével — a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsa vállalja magára.

KISZ Központi Bizottsága
Egyetemi és Főiskolai Tanács

Ülészakának Szervező Bizottsága
(MKKE Társadalomelméleti Kollégium)

Fegyelmezettség; türelem = biztonság

Egy, a körülményekhez képest szerencsés kimenetelű baleset részleteivel ismertettük meg benneteket azzal a céllal, hogy hasonló eset a jövőben ne ismétlődhessen meg.

1982. október 13-án a Móra Ferenc Kollégiumban egy hallgató a személyfelvonó aknájába zuhant. A szerencsés jelző használata azért indokolt, mert 12 (tizenkettő) métert zuhanni egy beton aljzatra, közepén kiálló betontuskóval kiegészített érkezőhely irányába és ezt megszünti egy élesítőrésszel, ez egyenlő egy újjászüléssel.

A sietség, a türelmetlenség, a cselekvéssorozatokat át nem gondolt következményeivel jóra soha nem vezetnek. Adott esetben ugyanez történik.

A sérült a kimentés során nem várta meg, hogy a helyzetből adódóan szükséges segítséget megkapja — holott erre felhívta figyelmét —, ki akart ugrani a folyósóra, ami nem sikerült. A járószék alsó széle és a padozat közötti 108 cm magasságú nyíláson át belezuhant az aknába. Az esettel kapcsolatban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a személyfelvonók előírásellenes használatára testi épségeitek veszélyeztetésével jár. Valamennyi felvonó fülkében gyárilag elhelyezett táblán fel van tüntetve, hogy mennyi a teherbírási, egyszerre hány személy utazhat benne. Külön tábla ismerteti meg veletek a helyes kezelést.

A felvonók, mint minden más technikai alkotást előírt terhelésre méreteznek. A túlterhelés, a hívógombok menet közben tör-

tendő nyomogatása, a fülkében menet közben való fegyelmezetlen mozgások előidézik az emelőrendszer, a vezérlő automatika, a fülkét vezető szerkezetek meghibásodásait. Ahogyan veletek is előfordul a túlzott szellemi megterhelés okozta kiborulás, úgy vonatkozik ez a gépekre és berendezésekre is. A biztonságos üzemre a felvonók állapotára ügyelnek, de a megengedett használattól való eltérésekből eredő lifttállásokért már a használók hibáztathatók.

Arra kérünk benneteket, hogy saját testi épségeitek védelmében, a felvonók tartósan hibamentes működése érdekében tartózkodjatok be a táblákon levő előírásokat. Ha a felvonóban utazva az utasfülké elneked és nem tudtok kijönni, akkor fegyelmezetten várjátok meg, amíg külső szakember beavatkozással az utasfülkét egy szintállomásra leeresztik. Semmi más nem lehet fontosabb, mint személyes biztonságotok.

A dohányzást tiltó táblát is vegyétek komolyan. Elsősorban okként nem azért tiltják, mert a fülkékben kevés a levegő. Legfontosabb oka az, hogy a változó sebességű mozgás okozta a testre ható változó tömegszerű hatása miatti labilis helyzetekben utasársaitok ruháit is kiegészíthetik. Egy füstölőgni kezdő ruha miatt esetlegesen fellépő pánik vezetés lehet.

Arra kérünk benneteket, hogy a jövőben a személyfelvonók használatakor tartózkodjatok be az előírásokat, ezzel elkerülve a meghibásodásokat és baleseteket.

VÖRÖS IMRE,

a JATE munkavédelmi vezetője

Társadalomtudományi Alapítvány

— A KISZ Központi Bizottsága az egyetemi és főiskolai ifjúság társadalomtudományi tevékenységének ösztönzésére Társadalomtudományi Alapítványt hozott létre.

Az alapítvány társadalomelméleti, politikai, gazdasági és kulturális kérdések elméleti igényű vizsgálatával foglalkozó egyetemi, főiskolai hallgatók, illetve csoportok tevékenységének elismerésére, munkájuk anyagi feltételeinek biztosítására szolgál.

Az alapítvány felhasználható:

- elemző munkák, javaslatok továbbá kidolgozásához szükséges anyagi, technikai feltételek biztosítására;
- az alapítványt elvont személy vagy csoport új témakörben végzendő vizsgálatához, kutatásához szükséges feltételek megteremtésére;
- publikációs tevékenység finanszírozására

Az alapítvány-évenként több részre is felosztható — összege 100 000 Ft.

Az alapítvány pályázat útján nyerhető el. Odaféléseiről — a benyújtott pályázatok alapján — bíráló bizottság dönt.

Pályázhatnak:

- egyetemi és főiskolai hallgatók egyénileg
- KISZ-szervezetek és alapszervezetek
- tudományos diákkörök
- szakkollégiumok
- oktatók és hallgatók közös munkáján alapuló stúdiómunka résztvevői és
- öntevékeny hallgatói csoportok